

11), grov forsætlig beskadigelse af legeme eller helbred, ulovlig deportation og gidseltagning. Endvidere følgende handlinger, hvis de forårsager død eller alvorlig skade på legeme, jfr. *stk. 3*: angreb mod civilbefolkningen eller civile enkeltpersoner (artikel 51), iværksættelse af angreb, der rammer i flæng (artikel 51), angreb mod værker eller anlæg, hvis ødelæggelse kan frigøre farlige kræfter (artikel 56), angreb mod ikke-forsvarede lokaliteter eller demilitariserede zoner (artikel 59-60), svigagtig brug af Røde Kors-tegnet eller andre beskyttede kendemærker, f.eks. civilforsvarets internationale kendemærke (artikel 38). For så vidt angår misbrug af kendemærker bemærkes, at den, der under krig eller andre ekstraordinære forhold forsætligt misbruger eller undlader at respektere et kendemærke, hvis anvendelse i henhold til en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig overenskomst er forbeholdt civilforsvaret, efter civilforsvarslovens § 43 kan straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 12 år. Den, der i krig misbruger eller ikke respekterer kendetegn, som er forbeholdt personer, indretninger eller materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, kan på tilsvarende måde straffes efter den militære straffelovs § 25. Den, der i øvrigt retsstridigt benytter kendemærker, der er forbeholdt offentlige myndigheder eller mellemstatslige organisationer, vil kunne straffes efter straffelovens § 132.

Endvidere skal bl.a. følgende handlinger behandles som grove krænkelser, jfr. *stk. 4*: en besættelsesmagts overførsel af dele af sin egen befolkning til det besatte land, deportation af dele af det besatte lands befolkning, udøvelse af »apartheid eller anden form for umenneskelig eller nedværdigende behandling baseret på racediskrimination« og grov og omfattende ødelæggelse af historiske monumenter eller anden kulturel ejendom. De grove overtrædelser af Genèvekonventionerne og tillægsprotokollen skal betragtes som krigsforbrydelser, uden at dette dog i sig selv påvirker anvendelsen af Genèvekonventionernes og protokollens regler, jfr. *stk. 5*. Dette betyder bl.a., at også ved retsforfølgelse for alvorlige krænkelser og andre krigsforbrydelser er tiltalte beskyttet af de fundamentale retssikkerhedsgarantier i traktaterne, jfr. herved også artikel 75, *stk. 7*.

Artikel 86, stk. 1 fastslår, at undladelser, der indebærer overtrædelser eller grove krænkelser, skal ligestilles med positive handlinger, med henblik på retsforfølgning m.v. Ifølge *stk. 2* ifalder den overordnede, som undlader at gribe ind over for en underordnet, som han vidste eller burde have vidst ville begå et brud på Genèvekonventio-

nerne eller protokollen, et selvstændigt strafferetligt eller disciplinært ansvar.

Artikel 87, stk. 1 og 3 kræver, at deltagerstaterne pålægger militære ledere at forhindre overtrædelser, herunder i givet fald iværksætte disciplinær eller strafferetlig forfølgning mod de pågældende, og ifølge *stk. 2* skal de sikre sig, at de underordnede har kendskab til deres forpligtelser ifølge Genèvekonventionerne og protokollen.

Ifølge *artikel 88* skal deltagerstaterne bistå hinanden i størst muligt omfang i bekæmpelsen af brud på Genèvekonventionerne og protokollen, herunder i udleveringssager. Samarbejde om udleveringsspørgsmål sker på grundlag af reglerne i det land, over for hvilket udleveringsanmodningen fremsættes. De danske regler for udlevering af lovovertrædere er fastsat ved lov nr. 249 af 9. juni 1967. Loven indeholder en række betingelser, for at der kan ske udlevering af en person, der i udlandet er sigtet, tiltalt eller dømt for en strafbar handling.

Af disse betingelser kan i denne forbindelse særligt nævnes, at der ikke kan ske udlevering af danske statsborgere, og at udlevering ikke kan finde sted for en militær eller politisk lovovertrædelse, eller hvis der er fare for, at den pågældende efter udleveringen på grund af sin afstamning, sit tilhørsforhold til en bestemt befolkningsgruppe, sin religiøse eller politiske opfattelse eller iøvrigt på grund af politiske forhold vil blive udsat for forfølgelse, som retter sig mod hans liv eller frihed eller i øvrigt er af alvorlig karakter.

Udleveringen kan i øvrigt kun ske på vilkår, bl.a. af at dødsstraf ikke må fuldbyrdes for den handling, for hvilken den pågældende udleveres.

For så vidt angår de nordiske lande er der fastsat særlige regler, jfr. lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, som ændret ved lov nr. 251 af 12. juni 1975.

Artikel 89 indeholder en forpligtelse til samarbejde med FN om bekæmpelse af alvorlige krænkelser.

Genèvekonventionerne indeholder en ensartet fakultativ bestemmelse (artikel 52/53/132/149) om undersøgelse af påståede konventionskrænkelser.

Fra dansk og nordisk side lagde man fra starten af diplomatkonferencen betydelig vægt på at støtte og udbygge dette efterfølgende kontrolsystem, som hidtil kun har haft en meget begrænset anvendelse i praksis. Et forslag herom mødte imidlertid betydelig modstand. Resultatet blev, at der udformedes en fakultativ bestemmelse, *artikel 90*, om etablering af en permanent international undersøgelseskom-